

Shabby chic och slitenhetens estetik

Cecilia Fredriksson

SHABBY CHIC OCH ALTERNATIV KONSUMTION

Vad är Shabby Chic? Tänk vitt. Lite nytt och lite nött. Möbler med patina, spår efter de människor som använt dem. Lägg till några personliga detaljer. Silver, glas, emalj, lite spets, några snirkliga bokstäver. Släng in en nypa romantik - och du är i hamn! Shabby Chic är inredningsstilen som bara blir mer och mer rätt. Bort från slit och släng - vårda och älska saker med själ. (www.shabbychic.nu)

Citatet återfinns på den svenska portal som tagit på sig uppgiften att beskriva, förvalta, skapa och sprida det budskap som kännetecknar det fenomen som sedan sent 1900-tal gått under benämningen *shabby chic*. Förutom en inredningsstil med fokus på det nötta och bedagade har shabby chic även etablerat sig som populärt fält inom sociala medier och livsstilsfrågor. Och inom detaljhandeln öppnar ständigt små nya butiker med ett specifikt patinerat shabby-chic-sortiment (jfr de Wit Sandströms bidrag i detta nummer).

I välfärdens spår följer ett antal mer eller mindre alternativa konsumtionspraktiker som kan tolkas på olika sätt (Campell 2005, Lury 2011). De främsta välfärdsfaktorerna sägs inte längre vara fysiska produkter (Du Gay & Pryke 2002). Samtidigt vet vi att de fysiska, materiella produkterna har ett symboliskt och socialt värde som uttrycks på olika sätt (Miller 2005). Vi vet också att det estetiska värdet ofta är dominerande som kulturellt uttryck och att individens självförverkligande är ett led i de estetiseringsprocesser som kännetecknar vår samtid (Featherstone 1991, Bauman 2007). Vi ser ett ökat intresse för kvalitet, etik, miljö och socialt ansvar samtidigt som individen förväntas förverkliga sig själv genom kreativ och hållbar konsumtion. Idag innebär kvalitet ofta att varan eller tjänsten är framställd och hanteras i enlighet med vissa etiska normer (jfr Fuentes 2012).

Detta sammanfaller med att det etableras allt fler marknader för grön handel (Connolly & Prothero 2008, Moisander 2008), återbruk och begagnat (Gregson

& Crewe 2003). Inom mode och detaljhandel har "vintage" blivit ett estetiskt uttryck, inom design och konsthantverk arbetar man med olika tekniker som exempelvis "do redo". Loppmarknader, second-hand och e-handel är informella ekonomier som utgör allt större återbrukspraktiker (Fredriksson 2012). 2000-talets "alternativa" västerländska konsumtionsskultur är ett komplext fenomen mellan vision och vardag. Här uppstår nätverk av aktörer, marknader och tjänster som på olika sätt hanterar vårt överflöd. Vilka praktiker utvecklas på olika marknader och hur kan vi studera dessa? På vilket sätt organiseras olika kulturella praktiker och hur uttrycks värde och meningsskapande?

Den här artikeln syftar till att identifiera och analysera några av de värdeskapande praktiker (Shove et al 2012) ett livsstilskoncept som shabby chic uttrycker på nätet (jfr Beer and Burrows 2010). Angreppssättet bygger på klassisk kulturanalys och tar sin utgångspunkt i de kulturella teman som utgör betydelsebärande beståndsdelar i en kultur eller ett fenomen (Ehn & Löfgren 2001, Sunderland & Denny 2007). Konceptet är ett fenomen som delvis framställer sig som hållbart och "rätt i tiden". Det finns många "gröna" inslag, och uttalanden som "bort med slit och släng" visar på en konsumtions- och kulturkritik där anspråk ofta ställs på en så kallad "naturlig livsstil".

Texten är uppbyggd på följande sätt: Inledningsvis bekantar vi oss med det empiriska ramverk jag valt för att tydliggöra några av de mer normativa och estetiska praktiker som kännetecknar fenomenet. Portalen *shabbychic.nu* säger sig vara samlingsplatsen för alla som "älskar shabby" i Sverige. Här "reder man ut begreppen" och ordnar "shabbyskola" för den ännu oinvidge. Därefter tittar vi närmare på hur fenomenet iscensätts som en specifik form av kvinnligt rum genom valda nedslag i några av det stora antal shabbychic-bloggar som finns tillgängliga på nätet idag.

MANUALER OCH RAMVERK: KONSTEN ATT BLI SHABBY

.../ enkel men ändå utsmyckad, ledig men ändå elegant, slarvig men ändå prydlig. En

paradoxernas stil, kan man tycka. Eller kanske snarare kontrasternas? (Tänk dig en nött träyta märkt av tidens tand + en skir spetsgardin, till exempel, så får du en vink om hur paradoxen kan gå ihop!)

I portalen "Välkommen till Shabby Chic" får besökaren handfasta råd och rekommendationer kring hur man tillägnar sig shabby chic som livsstil och praktik. Under rubriken "Så föddes Shabby Chic" berättas historien om hur stilen skapades och utvecklades. Idag finns ett antal olika "shabby-stilar" och i portalen får man lära sig de olika kännetecknen. Vidare behandlas frågan om ifall stilen är "politiskt korrekt" i betydelsen ekologiskt hållbar, och ifall det är en stil som "kostar". Avslutningsvis diskuteras även vad som *inte* bör betecknas som shabby chic.

Historien om hur stilen "föddes" gestaltas av en kvinna vid namn Rachel Ashwell, född och uppvuxen i England. På 1980-talet bodde Rachel Ashwell i USA där hon arbetade som stylist. Den betydelsebärande skapelseberättelsen om shabby chic bildar ett narrativ som tar sin utgångspunkt i kombinationen hem och barn:

När hon blev mamma första gången fick hon anledning att fundera över hur det skulle gå att kombinera det nya livet med barn med att även fortsättningsvis kunna ha ett vackert hem. Ashwell tänkte "det ska vara vackert, bekvämt och funktionellt". Lösningen blev till en början att sy vita överdrag till alla sittmöbler. De var lätta att slänga i tvättmaskinen och gav rummen ett skön välkomnande känsla. Det dröjde inte länge förrän hennes vänner också ville ha vita möbelöverdrag. (www.shabbychic.nu/sa-foddes-shabby-chic)

De värden som uttrycks i berättelsen genom ledord som "vackert, bekvämt och funktionellt" känns påtagligt väletablerade i inredningssammanhang. Däremot kan man misstänka en uppenbar motsättning i lösningen med "vita överdrag till alla sittmöbler" i relation till småbarn. Men den inbyggda flexibiliteten i just termen överdrag får antas lösa den här motsättningen. Att fortsättningsvis kunna ha ett vackert hem, trots "det nya livet med barn" kräver alltså flexibla lösningar och viss aktivitet (överdrag som är *lätta att slänga i tvättmaskinen*). Eftersom även vännerna ville ha vita möbelöverdrag öppnade så småningom Rachel Ashwell en butik i Santa Monica i Kalifornien där hennes vita möbelöverdrag såldes "tillsammans med en mix av loppisfynd och gamla möbler" (ibid). Skapelseberättelsen kring shabby chic är alltså också en framgångsberättelse om den kvinnliga förmågan att driva butik (jfr de Wit Sandström 2010, Fredriksson 2010) och hon har sedan dess öppnat ytterligare 12 butiker över hela USA. I framgångssagan finns även plats för en sedelärande berättelse om kvinnligt företagande och konsten att kombinera hårt arbete med familj, barn och ett vackert hem:

Både i egenskap av att vara mamma och som grundare av Rachel Ashwell Shabby Chic, så är jag av åsikten att det verkligen går att leva i ett hem som ändå är alldeles ljuvligt inrett. Jag förespråkar mysiga, avslappade miljöer där barnen får lägga upp fötterna i soffan och gäster kan sätta ner sina kaffekoppar på bordet utan bekymmer. För mig är hemligheten till att leva gott att omge sig med vackra saker som samtidigt är praktiska och utsökt bekväma (www.shabbychic.nu/sa-foddes-shabby-chic).

En annan avgörande fråga som hanteras i portalen är hur shabby chic konkret *görs*. Här finns många beskrivningar kring stilens estetiska utformning vad gäller färger och mönster. Det dominerande inslaget är framför allt den ljusa färgen. De ingredienser som ingår i den så kallade "huvudfärgskalan" återges som olika nyanser av vitt: "cremefärgat", "antikvit", "vaniljsäsgult" och "ljust grått". De konkreta beskrivningarna av shabby chic som "stil" är på samma gång både detaljerade och diffusa. Vid läsningen krävs en viss förförståelse och förmåga att fokusera helheten. De olika ingredienserna fungerar inte var för sig, utan kräver den rätta kombinationen för att bli just "shabby":

Allt detta ljusa kontrasterar fint mot enstaka möbler eller detaljer med lite mer dekor. Det kan till exempel vara ett skåp i mörkt träslag, men oftast är även möblerna i Shabby-stilen ljust färgade eftersom de dominerar ett rum så starkt. Däremot kan mindre inredningsdetaljer vara både mörka eller mönstrade. Till exempel svarta tavelramar mot vita väggar, svartvita/sepiafärgade fotografier, vitt + silver... Vanligt är också enstaka detaljer som textilier i romantiskt blommönster (www.shabbychic.nu/sa-vad-ar-shabby-chic/farger-och-monster)

Kontrasterna är viktiga och ska framhäva det ljusa. Även vad gäller val av material är kontrasterna viktiga och "man kan med fördel också blanda kontraster i material":

...exempelvis ljuva gammaldags Märbackapelargonier i ruffa betongkrukor, ljuva ros-tyger i kombination med grovt oblekt linne, svarta ramar till gamla blekta vykort (ibid).

Manualen beskriver tre olika grenar av shabby chic och hur den tar sig uttryck i olika sammanhang. Tematiken för detta handlar främst om en geografisk lokalisering med specifika kulturella kännetecken. Här hittar man den "amerikanska västkust-shabby" som får representera den kaliforniska livsstilen som genom Rachel Ashwell "gifte" sig med hennes engelska arv när hon öppnade sin första butik i Santa Monica:

I min Shabby Chic gifter sig mitt engelska arv med den fräscha och eklektiska* kaliforniska livsstilen." (*Eklektisk = som är öppen för att förena idéer från olika håll)

Det mer renodlade engelska arvet tar sig uttryck som en romantisk och tillbakablickande "cottagestil". Stilen benämns även "countryliving" och karaktäriseras främst av ett lantligt liv i betydelsen "den gamla bondgården". I portalen reflekterar man även över ifall den engelska stilen hemfaller åt alltför "mycket rosor" och om den rentav är för "gullig" för det svenska sammanhanget. Den nordiska varianten beskrivs på följande sätt:

Framför allt i Danmark återfinns Shabby Chic i mängder av små butiker och antikaffärer över hela landet. Kanske passar den lite "intesa-perfekta" finishen och återbruket av det gamla danskarna särskilt väl - vi svenskar upplever ju ofta våra grannar som bättre på att leva avslappat än vad vi själva är! Den nordiska Shabby-stilen är mer renodlat vit och stilen än de engelska och amerikanska. Visst mixar vi gärna in något lite roligt eller snirkligt här och var, men vi håller en ljusare, mindre prällig och mindre dekorerad linje. Och vi hämtar gärna inspiration i våra 1600-, 1700- och 1800-talsrötter, där såväl rokoko som gustavianskt och empir och allmogefunkar - så länge det är ljust i färgen. Helt rätt - vi ska gräva där vi står! (ibid)

I beskrivningen framgår hur det historiska temat blir speciellt viktigt i den nordiska stilen. Intressant är också att kontrasten mellan det svenska och danska förhållningssättet ger utrymme för självreflektion kring vilken nation som är bäst på att leva avslappnat. Och även om den svenska avslappningstekniken inte slår den danska så förenas den nordiska stilen i en enkel vithet som står i stilen kontrast till den engelska och amerikanska präligheten.

Ytterligare ett tema som förs fram i manualen är hållbarhet. Under rubriken "Politiskt korrekt?" förs en diskussion kring hurvida shabby chic är en "sund" och "medveten" stil. Här finns en intressant ambivalens i förhållande till hållbarhetstemat genom framhållandet av en historieskrivning som menar att miljötänkandet är något av en "lycklig slump", att shabby chic sammanfaller med "de rådande idealen":

Eftersom Shabby Chic ofta involverar återvinning av gamla sunkiga möbler eller stuvbitar av tyger som ingen vill ha - men som blir pärlor efter en shabby-make-over - så är det definitivt en stil som är i tiden. "Köp inte nyproducerat. Återanvänd och ta till vara" är ju parollen för vår tid (www.shabbychic.nu/sa-vad-ar-shabby-chic/politiskt-korrekt).

Vidare påtalas parallellerna mellan shabby chic och den moderna "inredningsstil som gått ut på att allt ska vara vitt, avskalat och extremt stilrent" (ibid). Och man slår fast att "även om denna moderna stil är fjärran från de gamla möblernas och tingens värld" så har den och shabby chic "det vita, lugna, sammanhållna gemensamt":

Och kanske är det därför som Shabby Chic är så omtyckt av många. Som en parallell

undergroundrörelse i den kliniska ultramoderna erans tidevarv (ibid).

Avslutningsvis bistår portalen även med mer statusutredande och stilistiska avgränsningar. Stilen framställs här som en inredningsstil som passar bättre ihop med vissa livsstilar än andra. Distinktionen mot en alltför högstatuslängtgående konsumtionskultur är påtaglig och vikten av specifika smakgemenskaper betonas framför andra:

Det som är så suveränt med Shabby Chic är att inredningsstilen nästan är som menad för oss fattigglappar! Vi som gillar att fynda på loppis och på Myrorna och Kupan eller rentav i containrar. Den enklaste lilla pall kan bli hur charmig som helst när man målat den vit, sandpappprat fram lite "slitage", eller målat på en fransk lilja på sitsen... ...Voila! (ibid)

Kopplingen mellan att handla second-hand, fynda i containrar och shabby chic är påtaglig som alternativ statusmarkör. Här framhävs den kreativa praktiken på ett intressant sätt, en praktik som också är nödvändig för att skapa en mer personlig inredning. Kompetensen att inreda personligt kräver ofta mer än ekonomiskt kapital, och i relation till begränsade ekonomiska villkor blir den medskapande konsumentens egen förmåga en viktig egenskap.

Vad gäller den stilistiska avgränsningen handlar detta bland annat om att definiera vad som kan betraktas som "riktig" shabby chic. Relationen och avgränsningen mellan det som bara är "shabby" och inte "chic" är diffus och ibland svårtolkad. Här finns många avarter och lycksökare, och det som saluförs på Tradera eller Blocket beskrivs på följande sätt:

Där finns ofta en ohygglig massa kitsch som kallas för Shabby Chic, eftersom folk har fått för sig att det är ett fint namn på gammalt trasigt krimskrams (ibid).

Sammanhanget blir ett viktigt forum för att slå vakt om stilens specifika uttrycksformer. Det lösryckta krimskrams som folk försöker sälja under benämningen shabby chic riskerar, enligt portalen, att skapa "inflation i termen". Här finns alltså ett specifikt värde att bevaka och säkerställa. Omvänt handlar det även för den enskilda heminredaren om att kvalitetssäkra det egna hemmet.

Iscensättningen av en sliten livsstil kräver ett tillrättaliggande och en patinakonstruktion som tar mycket tid i anspråk. Det finns också besvärliga saker och ting i ett hem som har svårt att passa in i den stränga estetiken som shabby chic kan upplevas som. Under rubriken "Kan lego bli shabby chic" diskuterar man på följande sätt:

.. Hm...Spontant skulle man förstås svara nej. Ändå är Lego sådant som många av oss måste ha hemma. Spindelmannen, Kalle Anka-tidningar och barbie är ju inte helt enkelt att få att smälta in

i Shabby-looken. För att inte tala om datorer, TV-apparater och hushållsmaskiner. (www.shabbychic.nu/kan-lego-bli-shabby-chic)

De råd som ges handlar om på ett enkelt och funktionellt sätt skaffa sig "så vackra möbler som möjligt" för att "dölja alla dessa icke-shabbyprylar när de inte används". Ett annat sätt kan vara att acceptera att inte hemmets alla utrymmen kan ha ett "shabby-tema". Så kan exempelvis "tonårssonens rum, tvättstugan eller snickarrummet" lämnas utanför.

Svårigheten att vara konsekvent och att hitta rätt nivå på sina projekt är också ett tema som hanteras på många av de shabby-chicbloggar som portalen länkar till. Vanligt är att man ger varandra råd och tips, peppar varandra och gratulerar till smarta inredningslösningar. Andra teman som genomsyrar bloggarna är kopplingen till *historia*, *frihet* och *hälsa*. Låt oss gå vidare från portalen till några av de bloggar där dessa teman iscensätts.

*** Welcome to Shabby Chic Princess World ***

- Jag Gillar det nötta.

Historien bakom.

Vacker patina.

En möbel en historia som ingen annan.

Vävs samman med andra vackra saker och ting.

Bildar en gemensam historia.

En historia som aldrig sagts eller hörts förut.

Min alldeles egna historia.

(<http://bambii.blogg.se/2009/november/-shabby-chic.html>)

Framhävandet av den unika möbeln, det unika tinget med sin egen historia är en starkt värdeskapande tendens inom heminredning idag (jfr Fredriksson 2012). Behovet av särskiljande i masskonsumtionens tid är fortfarande eftersträvansvärt. Betydelsen av "det nötta" med en historia "bakom" är ett värde som ofta betonas i många av de shabbychic-bloggar jag läst. Att patina är något "vackert" återkommer ofta och genom den historiska kopplingen blir möbeln unik, och blir "som ingen annan". Tillsammans med andra ting bildar den en gemensam historia som ingen sett eller hört. Här kräver iscensättningen av patina en "skavandets" praktik som ibland inbegriper helt nya inköp:

Ja, jag känner mig verkligen nöjd... förutom med spegeln (som ni därför inte får se) ;0) Först var den i guld och det ville jag inte ha... sedan gjorde jag den i skavd svart men den var för "yvig" för att passa i det och sedan sprayade jag den vit och skavde till den... men nu ser den för plastig ut! Det blir helt enkelt så att jag får åka och köpa mig en ny toaspegel! ;0) (<http://madickensvarld.blogspot.se/>)

Det patinerades betydelse är intressant och tankeväckande. Man kan tolka det som att patina återför ett värde som handlar om historia, spårbarhet

och tillhörighet. Den förändrade betydelsen av patina är speciellt intressant genom dess koppling till status och förändrade konsumtionsmönster. Ting med patina var en gång ett viktigt bevis för att man hade det gott ställt i både dåtid och framtid. Patina signalerade ärvd rikedom som garanterade nya förvärv. I takt med konsumtionssamhällets framväxt och individualisering blev det viktigt att visa upp sig själv som en köpstark individ som hela tiden hade råd och möjlighet att köpa nytt. Betydelsen av patinas direkta koppling till status försvann (McCracken 1988, Östberg & Kaiser 2010:24). Idag ser vi hur patina iscensätts och omförhandlas inom olika trender och livsstilskoncept som exempelvis shabby chic, feng shei eller wabi sabi. Relationen mellan patina och status handlar idag snarare om den individuella skaparförmåga och kreativt kapital (jfr McRobbie 2009).

Förmågan att sätta samman olika ting till en ny och annorlunda helhet är en av de moderna kompetenser som samtida konsumtionskultur främjar och uppmanar till. Ett sådant imperativ kräver kreativitet och aktörer som bejakar individualitet. Här uppstår praktiker för reflektion kring friheten i det egna skapandet:

Jag gör precis hur jag vill...Har köpt mig nya ljusstakar och målat om dem...

Typiskt mig men härligt att göra dem till sina egna ;)

Men jag gör precis hur jag vill ;)

Ljusstakarna är gjorda av gamla stolsben...innan jag målade dem var de träfärgade, lite slitna men dessa passar bättre i färg hemma hos mig. (<http://vitthusmedvitaknutar.blogspot.se/>)

Framhävandet av frihet och skaparglädje är ett återkommande inslag i berättelserna om vardagen med shabby chic. Att få göra "precis som man vill" kan tolkas som ett uttryck för förmågan att göra om, förvandla och ladda om ett ting eller möbel på ett speciellt sätt. Att se potentialen i det till synes vardagliga och upptäcka nya användningsområden blir en kreativ skaparakt där processen är lika viktig som resultatet. De gamla stolsbenen som förvandlas till vita ljusstakar framställs som en frihetspraktik där det handlar om att "göra något till sitt eget" och den lustfyllda upplevelsen av detta. Här finns också intressanta inslag av konsumtionskritisk självreflektion. Uttryck som "typiskt mig" när det handlar om att beskriva den egna konsumtionen är ett vanligt sätt att visa på insikten om att (onödiga) inköp inte bör passera obemärkta.

Vanligt är också att berättelserna beskriver det värdefulla i att umgås med väninnor utanför familjen. Här finns olika former av narrativ som kretsar kring spännande utfärder som kantas av specifika inköp och fri tid. Den sociala samvaron (jfr Miller 2005) framhävs både vad gäller själva inköpsakten tillsammans med väninnan, men även de införskaffade tingen vittnar om att köpen är inriktade mot hem och barn:

Här om dagen var jag och en väninna ute och körde

en rejäl runda, alldeles för oss själva. Det händer ju inte allt för ofta... men det var verkligen en sådan fröjd att kunna få stanna bilen precis vart man ville utan att ens gubbe eller ungar ska protestera. ;O) Första stoppet var en loppis där jag hittade massor av fina saker. Dels hittade jag duken /---/ ... en vaxad linneduk som täckte hela mitt stora bord för endast 25 kr. Jag hittade också en karaff för 40 kr och en hylla till lekstugan för 75 kr (<http://madickensvarld.blogspot.se/>).

Konsumtionens sociala dimension anknyter också till svårigheter att övertyga resten av familjen om de estetiska praktiker som shabby chic-konceptet innebär. På forum som exempelvis www.familjeliv.se diskuteras ofta heminredningens vedermödor i förhållande till manligt och kvinnligt:

Ja bara undrar hur ni som gillar Shabby chic stilen, får er man till att ha de så hemma. De e ju lite åt det romantiska, rosa och vita hållet. Min man hade f-n aldrig gått med på att måla alla väggar vita och inreda med sånt... Bara väldigt nyfiken... absolut INGEN kritik mot er (www.familjeliv.se).

Medvetenheten om fenomenets kvinnliga förtecken är hög inom den nätbaserade shabby chic-kulturen. På samma sätt som man ger råd kring bästa sättet att omvandla olika rum och möbler till en enhetlig stil diskuteras olika manliga förhållningssätt. Ett fenomen jag stött på flera gånger är projektet att omvandla en husvagn (modell äldre) till shabbychic och här verkar skilda kulturella stereotyper samspeja på ett fruktbart sätt. På bloggen "My shabby chic caravan" blir det exempelvis ett omfattande familjeprojekt att förvandla "en trött gammal Polar 470 från 1979" till en liten "sommarstuga på hjul":

Den första dagen gick åt till att inhandla det mesta. Vi åkte ut till Erikslund och där hittade vi mycket av det vi sökt, allt från till tyger och husgeråd och 12 volts- lampor. När vi kom hem började operation målning. Dottern och hennes pojkvän grundade tappert alla skåpluckor och trädetaljer med V-slip för att senare måla med Alcro snickerifärg. Det tog längre tid än vi trott. Tre lager V-slip och ett sista lager snickerifärg med torktid emellan. Allt som allt tog det en och en halvdag att måla allt. Efter målningen slipade vi av hörn och kanter för att få till shabby chic-känslan. Det är en praktisk look då färgbortfall på grund av stötar och slitage inte märks på samma sätt som på helvita ytor (<http://myshabbychicaravan.blogspot.se/>).

Här samsas "shabby chic-känslan" med handfasta praktiker och funktion. Görandet inbegriper familjen och en gemensamt hägrande semester. Påfallande ofta flätas shabby chic samman med ledig tid. Den tid man tillbringar hemma tillsammans med de människor och ting man tycker om. Arbetsliv är relativt frånvarande och beskrivs mer som "ett nödvändigt ont" som hinns med mellan alla inredningsprojekt. (Däremot är ju

shabby chic-bloggen arbete för alla dem som bloggar om sin butik.)

Föreställningen om det goda shabby chic-livet förknippas också med hälsa på olika sätt. Att man "mår bra i vackra miljöer" är ett vanligt förekommande uttalande, knappast förvånande med tanke på den historiska kopplingen mellan smak, design och god hälsa. Flertalet av alla bloggar beskriver de egna miljöerna som en arena för njutning och återhämtning (när de väl blivit klara). Även teman som kvinnlig ohälsa och sjukdom vävs in i miljöbeskrivningarna. Så här skriver exempelvis bloggaren på "Spets och snor" efter en längre tids uppehåll:

Kunde inte låta bli att göra ett inlägg. Undrar lite hur det är med er? Här har det hänt mycket sedan i höstas. En kort summering:

- bröstcancer
- cellgifter
- ett par schyssta silikonisar istället för de här gamla godingarna
- vitmålat golv på övervåningen
- Nya järnsängar
- Stenmur av natursten med rosor framför huset
- Kort frisyr pga ovanstående
- Allmänt insnöad på trädgård

(<http://spetsochsnor.blogspot.se/>)

Statusuppdateringen väver samman sjukdom och heminredning, kropp och trädgård på ett oväntat sätt. Efter hand fann jag flera bloggar som skrev om shabby chic, konsumtion och heminredning i samband med ohälsa och olika sjukdomstillstånd. Inredningen i "vitaste vitt" både kontrasterar mot och samspejar med en självpresentation som denna:

HEJ! Här hittar ni en snurrig 4-barn mamma med inredning som ett stort intresse. Inne hos mig hittar du inredning i vitaste vitt och den lantliga stilen. Jag kontrar inredning med min vardag som mamma till de 4 underbaraste busungar. Jag skriver också om min sjukdom ALOPECIA universalis, vilket betyder avsaknad av allt kroppshår! Hoppas jag kan ge lite inspiration! Hjärtligt välkommen till oss* (<http://www.detvitadarhuset.blogspot.se/>)

En inblick i de bloggar som kombinerar ohälsa och sjukdom med shabby chic visar på en stark övertygelse om miljöns helande kraft. Föreställningen om en sund och läkande heminredning regisserar här drömmen ett friskt liv. Under namn som "Hälsorummet", "Tankar tar tid", "Njut av livets goda ting" och "Ängeln i vitt" konstrueras bilder och praktiker kring ett njutningsfullt och hälsobringande liv. Här finns många beröringspunkter med den välbefinnandets spakultur som växt fram de senaste decennierna (O'Dell 2010). Här förpackas och regisseras upplevelsen av lugnande miljöer som för samman paradoxer och motsatser.

AVSLUTNING OCH DISKUSSION

”...franska liljan, kungakronor, barn, änglar, bokstäver eller text på saker och ting...”

De ovan nämnda ingredienserna är hämtade från den manual som inledde den här artikeln (<http://www.shabbychic.nu/sa-vad-ar-shabby-chic/farger-och-monster>). Kombinationen av liljor, kungakronor, barn, änglar och bokstäver bildar tillsammans ett uttryck för en specifik livsstil i samtida så kallade ”kvinnliga rum”. Vi har sett hur stilen tar sig uttryck i en romantisk och nostalgisk föreställning om det lantliga och hälsosamma hemmet. Olika nyanser av vitt är ett genomgående inslag och möbler målas vita och sandpappas för att få ett slitet utseende. Vit spets, bomull, linne och säckväv blandas med färskinn och plädar. Rostiga järnföremål, zinkbaljor, fågelburar och ting som hämtas från trädgården placeras inomhus tillsammans med gamla biblar, kors och madonnabilder.

Iscensättningen av en sliten livsstil kräver ett tillrättaläggande och en patinakonstruktion som tar mycket tid i anspråk. Vi har också sett hur det patinerades historia och attraktionskraft hänger samman med konsumtionssamhällets historia och vi har

sett hur det vita tillrättaläggandet och konstruktionen av patina förhandlas och iscensätts. Men vad innebär iscensättningen av en sliten livsstil? Vilka värden konstrueras, hyllas, väljs bort?

De genomgående teman jag synliggjort i den här texten handlar om breda kategorier som historia, frihet och hälsa. Det nötta och slitna formeras och binds samman i ett antal olika kombinationer där såväl den personliga livshistorien som den diffusa ”dåtiden” vävs samman i en inredning som tillsammans med ”ting med historia” strävar efter ett hälsobringande lugn. Införskaffandet, sökandet efter unika ting och det kreativa skapandet av individuell stil beskrivs som lustfyllda frihetspraktiker. Patina åberopas ofta som ett betydelsebärande värde, ofta lösryckt ur sitt sammanhang, och betecknar en yta som signalerar någon form av autenticitet. Relationen mellan historia och hälsa tar sig uttryck som en mild variant av kultur- eller konsumtionskritik där den slitna estetiken refererar till sparsmakad enkelhet i såväl färg som form. De uttryckta anspråken på autenticitet har oftast normativa kopplingar till hem och familj som på olika sätt blir föremål för de värden som shabby chic förväntas frambringa.

REFERENSER

- Appadurai, A (ed) (1986) *The Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bauman, Z (2007) *Consuming Life*. Cambridge: Polity.
- Beer, D & Burrows, R (2010): "Consumption, Prosumption and Web Cultures: An introduction." *Journal of Consumer Culture* 10:3, 3-12.
- Campbell, C (2005) "The Craft Consumer: Culture, craft and consumption in a postmodern society." *Journal of Consumer Culture* 5:23, 23-42.
- Connolly, J. & Prothero, A. (2008) "Green Consumption – Life-politics, risk and contradictions." *Journal of Consumer Culture* 8:1, 117-45.
- de Wit Sandström, I (2010) "Om genus i butik. Deltidsarbete i handeln och butiken som kvinnofälla." I: Eskilsson, L & Fredriksson, C (2010) *Butiken. Upplevelse, organisering och plats*. Malmö: Liber.
- Du Gay, P & Pryke, M (2002) *Cultural Economy. Cultural Analysis and Commercial Life*. London: Sage.
- Ehn, B & Löfgren, O (2001) *Kulturanalyser*. Malmö: Gleerups.
- Featherstone, M (1991) *Consumer Culture and Postmodernism*. London: Sage.
- Fredriksson, C (2010) "På modets marknad. Mode mellan design och detaljhandel." I: Eskilsson, L & Fredriksson, C (2010) *Butiken. Upplevelse, organisering och plats*. Malmö: Liber.
- Fredriksson, C (2012) *BeGreppbart Mode*. Malmö: Liber.
- Fuentes, C (2011) *Green Retailing. A socio-material analysis*. Lund: Lund University Press.
- Gregson, N & Crewe, L (2003) *Second-Hand Cultures*. New York: Berg.
- Lury, C (2011) *Consumer Culture*. Cambridge: Polity Press.
- McCracken, G (1988) *Culture and consumption: new approaches to the symbolic character of consumer goods and activities*. Bloomington, IN: Indiana University Press.
- McRobbie, A (2009) "Alla är kreativa". *Fronesis*, 31.
- Miller, D ed (2005) *Materiality*. London: Duke University Press.
- Moisander, J (2008) *Representation of Green Consumerism*. VDM Vorlag.
- O'Dell, Tom (2010) *Spas and the Cultural Economy of Hospitality, Magic and the Senses*. Lund: Nordic Academic Press.
- Shove E, Pantzar M & Watson M (2012) *The Dynamics of Social Practice*. London: Sage.
- Sunderland, P L & Denny, R M (2007) *Doing Anthropology in Consumer Research*. Walnut Creek: Left Coast Press.
- Östberg, J & Kaiser, L (2010) *Konsumtion*. Malmö: Liber.

FÖRFATTARPPRESENTATION

Cecilia Fredriksson är professor i etnologi vid institutionen för Service Management, Lunds universitet/Campus Helsingborg. Hennes forskning kretsar främst kring konsumtion, plats, mode och marknad.